

Raadsvoorstel

Zaaknummer : 2022102097348

Aan	: Raad van Geertruidenberg
Raadsvergadering	: 22 december 2022
Agendanummer	:
Onderwerp	: Tijdelijk Noodfonds gemeente Geertruidenberg

Voorstel

1. Een noodfonds beschikbaar te stellen voor inwoners met een gezinsinkomen tussen 120-200% van het sociaal minimum inkomen die:
 - a. Te maken hebben met een problematische energierekening
 - b. En met een eenmalige bijdrage uit het noodfonds de financiële situatie gestabiliseerd krijgen en te voorkomen dat deze inwoners in een schuldhulptraject terecht komen.
2. In 2022 een bedrag van € 500.000 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor de reserve noodfonds.
3. Op 4 januari 2023 €500.000 als uitgavebudget beschikbaar te stellen voor de diverse steunmaatregelen en deze te dekken uit de reserve noodfonds.

Inleiding

Veel inwoners hebben te maken met enorm stijgende energiekosten, die ze niet of nauwelijks kunnen betalen. Daar bovenop is de inflatie naar een recordhoogte gestegen waardoor ook de boodschappen en andere levensbehoeften flink in prijs zijn toegenomen. Het Centraal Planbureau becijfert voor dit jaar een achteruitgang van de koopkracht van 6,8 procent.

Het Rijk heeft een aantal maatregelen genomen om de gevolgen van de energiecrisis te verzachten. In de maanden november en december ontvangen huishoudens € 190 compensatie voor de gestegen energieprijzen en voor 2023 heeft het Rijk een prijsplafond ingesteld voor elektra en gas. Daarnaast hebben inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum recht op een energietoeslag van €1.300 over 2022 en 2023.

Ondanks deze maatregelen van het Rijk hebben steeds meer inwoners moeite om in hun levensonderhoud te voorzien. De mate waarin inwoners worden geraakt, verschilt sterk en hangt af van hoe energiezuinig hun woning is, hoe lang het energiecontract nog vaststaat en hoe financieel weerbaar de inwoner is. Duidelijk is dat het niet alleen gaat om inwoners met laag inkomen. Ook steeds meer (werkende) mensen met middeninkomens kunnen hun stijgende energielasten niet meer betalen.

Beoogd effect

Het noodfonds heeft tot doel te voorkomen dat huishoudens met betalingsproblemen grote schulden opbouwen. Opzet is om huishoudens met een inkomen tussen de 120-200% van het sociaal minimum te helpen die, ondanks de kabinetsmaatregelen, hun gestegen vaste lasten écht niet meer kunnen betalen.

Voor inwoners die in de problemen zijn/dreigen te komen, vinden we het belangrijk dat zij kunnen terugvallen op de gemeente.

Argumenten

1.1 De stijgende energiekosten en hoge inflatie zijn een actueel en acuut probleem waar snel op gehandeld moet worden.

Het noodfonds heeft tot doel te voorkomen dat huishoudens met (dreigende) betalingsproblemen grote schulden opbouwen. Opzet is om huishoudens te helpen die, ondanks alle kabinetsmaatregelen, hun gestegen vaste lasten écht niet kunnen betalen.

Het noodfonds is een tijdelijk vangnet: een eenmalige tegemoetkoming en/of ondersteuning door inzet van een budgetcoach om naar een structurelere oplossing te werken (o.a. door inzet van regelingen, budgettering, inkomen, verduurzamen).

1.2 Landelijke maatregelen (mogelijk) onvoldoende toereikend voor deel van inwoners.

Het kabinet komt voor 2023 met een pakket aan maatregelen dat de koopkracht van huishoudens moet versterken en de gestegen energiekosten (deels) compenseert. Daarbij is er specifieke aandacht voor huishoudens met een laag- en middeninkomen. Koopkrachtmateregelen bestaan onder andere uit een stijging van het minimumloon en de daaraan gekoppelde uitkeringen, een verhoging van de zorg- en huurtoeslag en een verlaging van de inkomstenbelasting.

Daarnaast komt er een compensatie voor energiekosten, die bestaat uit een energieplafond voor huishoudens vanaf 2023 en een energietoeslag van € 1.300 voor mensen met een sociaal minimum inkomen (in 2022 en 2023). Ook wordt onderzocht of er een specifieke compensatieregeling kan komen voor mensen die vanwege medische oorzaken hogere energiekosten hebben.

Alle huishoudens krijgen in november en december 2022 een tegemoetkoming voor de gestegen energielasten van €190.

Deze maatregelen dragen bij aan verlichting van de problemen voor onze inwoners. Voor een deel komen zij echter (te) laat of is het onzeker of iedereen hiermee geholpen is. We zien een toename van de betalingsachterstanden en het aantal mensen dat zich meldt met financiële problemen. Voor de huishoudens met een inkomen van 100 – 120% van het sociale minimum is een landelijke tegemoetkoming geregeld middels de energietoeslag. We zien echter steeds vaker dat huishoudens met middeninkomens hun financiën ook niet meer rond krijgen. De huishoudens met een inkomen tussen de 120-200% komen niet in aanmerking voor de landelijke energietoeslag van €1.300. Deze doelgroep komt niet in aanmerking voor de landelijke regelingen, maar heeft wellicht een problematische, financiële situatie wegens een sterk stijgende energierekening. Daarbij weten we dat financiële problemen vaak samenhangen met problemen op het gebied van werk, gezondheid, sociale contacten en een (on)veilige thuissituatie. Zonder maatregelen is het risico groot dat de problemen al zo zijn toegenomen dat veel intensievere vormen van hulp nodig zijn.

1.3 We zetten in op maatwerk.

Het college stelt beleidsregels Tijdelijk Noodfonds gemeente Geertruidenberg vast om te bepalen of de inwoner onvoldoende kapitaalcrachtig is en hulp nodig heeft. Voldoet de aanvrager aan de voorwaarden dan ontvangt deze een tegemoetkoming van €1.300. Daarnaast zetten we in op maatwerk, naast een financiële bijdrage wordt budgetbegeleidingstraject doorlopen met de aanvrager (zoals welke keuze mogelijkheden biedt het besteedbaar inkomen, mogelijkheden van meer inkomen en aanvragen toeslagen/regelingen/subsidies), dit kan leiden tot een maximale tegemoetkoming van €2.600 per aanvraag.

Het fonds is niet bedoeld om in te zetten voor structurele inkomensondersteuning en het gaat om een eenmalige financiële bijdrage per huishouden.

Kanttekeningen

1.1 Tegeneffecten van compensatie voor gestegen inflatie.

De DNB (De Nederlandse Bank) heeft aangegeven dat het onverstandig is als de overheid inwoners en bedrijven op grote schaal compenseert voor de gestegen inflatie. Dat kan de inflatie namelijk verergeren. Inflatie wordt immers veroorzaakt door een te grote vraag. De beste manier om inflatie tegen te gaan is juist het remmen van de bestedingen. Dat doe je niet door meer geld aan steunmaatregelen in de economie te pompen. Het is dus van belang om met de steunmaatregelen te focussen op die huishoudens die het hardst getroffen zijn. De gemeente kan immers niet de inflatie van iedereen compenseren.

2.1 Er zijn geen expliciete cijfers bekend van het aantal inwoners in onze gemeente dat met ernstige, financiële zorgen kampt.

Doordat er enkel indicatieve gegevens bekend zijn over het aantal mensen dat een mogelijke aanvraag indient, is het bedrag dat wordt gevraagd berekend op basis van indicatoren.

Landelijke cijfers tonen aan dat vijf procent van de midden inkomens in financiële problemen zit of verwacht hier binnen korte termijn in terecht te komen. We hebben berekend dat ongeveer 3200 huishoudens tot de middeninkomens behoort. Dit betekent dat het ongeveer over 160 huishoudens gaat. Het gevraagde bedrag is toereikend om deze groep eenmalig te helpen en de uitvoeringskosten te dekken.

Financiën

Met een budget van €416.000 kunnen we ongeveer 160 huishoudens maximaal €2.600 toekennen. De verwachte uitvoeringskosten betreffen €84.000 waardoor het totaal van de financiële benodigde middelen uitkomt op €500.000.

In 2022 wordt voor €500.000 uit de vrije algemene reserve een reserve Noodfonds gevormd. Op 4 januari 2023 wordt €500.000 als uitgavebudget beschikbaar gesteld voor de diverse steunmaatregelen. Dit uitgavebudget wordt gedekt uit de reserve noodfonds. De middelen worden in 2023 besteed.

Wekelijks wordt de portefeuillehouder op de hoogte gehouden van de uitgegeven budgetten. De portefeuillehouder koppelt dit terug naar het college. Iedere maand wordt een update verstuurd richting gemeenteraad met de huidige stand van zaken.

Communicatie

De stijging van de (energie)kosten raakt ons allemaal. De gemeente Geertruidenberg wil niet dat inwoners deze winter in de kou zitten. Daarom heeft de raad een noodfonds beschikbaar gesteld om inwoners te ondersteunen voor wie landelijke en plaatselijke regelingen niet mogelijk of niet voldoende blijken te zijn. De gemeente kan snel hulp bieden om samen te kijken naar een oplossing en passende regelingen te vinden. Ook een organisatie of ondernemer die in onze gemeente woont en privé in nood is, kan de gemeente bellen.

Om bekend te maken dat er een fonds is waarmee we inwoners kunnen helpen, zetten we de communicatie breed in. Daarbij roepen we inwoners op om bij financiële zorgen waarbij men niet in aanmerking komt voor de beschikbare financiële regelingen contact op te nemen met de gemeente. Ook doen we een oproep aan inwoners om naar elkaar om te kijken en het gesprek aan te gaan over dit onderwerp.

Omdat deze doelgroep niet de inwoners betreft die bij de gemeente bekend zijn met een laag inkomen, zullen we de campagne breed inzetten via de diverse mediakanalen van de gemeente, zoals o.a. Weekblad De Langstraat, sociale media, de digitale nieuwsbrief en de website van de gemeente. We doen een oproep aan inwoners om onze berichten via sociale media te delen en naar elkaar om te kijken. Daarnaast hangen we posters op bij openbare ontmoetingsplekken.

Verder gebruiken we de communicatie van onze partners zoals Goederenbank, Theek 5, welzijnsorganisaties en andere organisaties, om over het noodfonds te communiceren en waar we bijvoorbeeld tips delen over wat mensen zelf kunnen doen als ze financieel in de problemen komen. En wijzen we de inwoners op onze eigen kanalen op landelijke initiatieven, bespaartips en energietips. In het regulier persgesprek op 19 december bespreken we het noodfonds.

Inclusieve samenleving

De stijgende prijzen van energie, maar ook van boodschappen en woonlasten zorgen ervoor dat ook inwoners in de gemeente Geertruidenberg moeite hebben in hun levensonderhoud te voorzien. De mate waarin inwoners worden geraakt, verschilt sterk en hangt af van hoe energiezuinig hun woning is, hoe lang het energiecontract nog vaststaat en hoe financieel weerbaar de inwoner is. Duidelijk is dat het niet alleen gaat om inwoners met minimum inkomen. Ook steeds meer (werkende) mensen met middeninkomens kunnen hun vaste lasten niet meer betalen. De gemeente Geertruidenberg wil inwoners snel hulp bieden om samen te kijken naar een oplossing en passende regelingen te vinden. We willen voorkomen dat financiële problemen gaan leiden tot problemen op het gebied van werk, gezondheid, sociale contacten en een (on)veilige thuissituatie.

Uitvoering

Inwoners kunnen op basis van de beleidsregels toetsen of ze in aanmerking kunnen komen voor een bijdrage uit het noodfonds en hiervoor een aanvraag doen. Na de toetsing wordt een mogelijk bedrag beschikbaar gesteld en volgt er een na-traject om het huishouden te helpen financieel weerbaar te maken.

Bijlagen

Een ontwerpbesluit bieden wij u hierbij vaststelling aan.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Geertruidenberg,
de secretaris,

de burgemeester,

R.C.J. Nagtzaam

M. Witte

De raad van de gemeente Geertruidenberg;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Geertruidenberg.

Gelet op: de huidige energiecrisis die veel inwoners treft

Besluit:

De raad besluit:

1. Een noodfonds beschikbaar te stellen voor inwoners met een gezinsinkomen tussen 120-200% van het sociaal minimum inkomen die:
 - a. Te maken hebben met een problematische energierekening
 - b. En met een eenmalige bijdrage uit het noodfonds de financiële situatie gestabiliseerd krijgen en te voorkomen dat deze inwoners in een schuldhulptraject terecht komen.
2. In 2022 een bedrag van € 500.000 uit de algemene reserve beschikbaar te stellen voor de reserve noodfonds.
3. Op 4 januari 2023 €500.000 als uitgavebudget beschikbaar te stellen voor de diverse steunmaatregelen en deze te dekken uit de reserve noodfonds.

Aldus vastgesteld in zijn openbare vergadering van 22 december 2022,

Geertruidenberg,

de raad voornoemd,

de griffier,

de voorzitter,

K.M.C. Millenaar-Rammelaere

M. Witte